

Zemljepisni in narodopisni obrazi.

Nabral Fr. Jaroslav.

26.

Meklenoborška vas.

Malo je krajev na Nemškem, ki so ohranili toliko posebnosti, kakor Meklenoborška. Ta krajina je bila do nedavne tako rekoč zaprta svetu, tu ni bilo ne velikih cest ne železnice. Kmet se je trdovratno držal starih običajev, le nerad, z nekako počasnostjo in težavo se e udajal novim navadam in iznajdbam.

Stopimo v staro meklenoborško vas in oglejmo si jo. Potje so umazani in blatni. Vsa poslopja z dvorišči vred so ograjena z gosto in visoko živo mejo, ali pa z navadno leseno ograjo, prav tako so ograjeni tudi vrtovi za hišami. Dvoriščina vrata so jako široka, iz surovih desk zbita. Na vrata so nabite navadno sove ali druge ropne tice. Vražni kmet ti zatrjuje, da to blagodejno vpliva na živino, kedar se ven in notri goni in odvrčuje čarovnice. Od teh vrat drži slab, razkopan tlak do vežinih vrat, ki so tako visoka in široka, da gré s snopjem naložen voz notri. Prestopimo prag, pa smo v veži, ki je prostorna in visoka ali brez okna; svetloba prihaja zgolj skozi vrata. Tla so stolčena iz dobre ilovice in se tudi mlati na njih. Kedar je treba, zategnejo naložene vozove v vežo. Kuhinja je konec veže, vratom nasproti, odločena z debelo ilovnato steno. Ognjišče je iz kamnja zloženo, na enem koncu visi velik železen kotel; po policah so poveznjeni čisto pomiti piskri in sklede, v kotu stojé vodni škafi in pinja. Kuhinja je temna, ker potrebno svetlobo dobiva iz veže. Podstrešje je okajeno od dima, ker ne more odhajati skozi dimnik, ki ga ni. Ob obeh stranéh veže so hleva za govejo živino in za konje; goveje živine je pri navadnih hišah po 18—20 repov, in konj po 5—8. Ker je stena nizka, zato žival lahko pogleduje v vežo, in ker so jasli ob tej steni, tedaj lahko krmijo kar z veže. Konec vsakega hleva je kamrica z enim oknom na zunaj in z dverimi na znotraj, to je, v vežo. V kamrici pri konjih so škrinje in postelje konjskih hlapcev, v kamrici pri kravah pa za deklet. Oboji posli spé tedaj vsak pri svoji živini.

Strop vežin in obeh hlevov, katera pa nista tako visoka kot veža, vložen je iz jelovih neobtesanih hlodov, ki ležé po toliko narazen, da seno in slama ven gledata. Samo nad konjskim hlevom je poseben dobro zadelan prostor, ker tu stojí slamoreznica in postelja konjskega in govejega pastirja, ki pa mora po lestvici lezti na-njo. Kjer se kuhinja začne, ondi ni več krme, ondi je prazno, tje obešajo v dim klobase, gnjati in plečeta, s katerimi se ponaša vsaka gospodinja, in po katerih poželjivo poprašujejo popotni rokodelci. Ob kuhinji drže vratica na vrt. Za kuhinjo je hiša, to je stanovišče, tedaj se mora skozi kuhinjo hoditi. V hiši stojí velika rujavo pobarvana omara z modrimi robovi in s plamenečim srcem na sredi. Na gorenje predale postavljajo mleko, ki ga devajo topit, po dolenjih predalih leží kruh, sir in druge jestvine. Poleg omare ropotá ura v zelenem oboju. Ves ostali prostor ob tej steni zavzema velika peč, ki je navadno iz opeke, k večemu je še prostora za širok, iz vrbovih šibic spleten naslonjač. Tu je sedež hišnega očeta in gospodarja. Durim nasproti v dolgi steni je par večih oken z malim, v svinec vdelanim steklom. Ob oknih stojí dolga pritrjena klop, in pred njo velika jelova, rujavo pobarvana miza z miznicami. En čevelj pod stropom je pritrjena dolga polica, na katero pokladajo najrazličnejše reči. Tudi par manjih klopi in po dva para pletenih ali le-

senih stolov stojí še v hiši. Pod klopjo je pehar za kokljo. Po stenah visé razne podobe, svete in nesvete, na durih je nabit „Bauernkalender“, to je „pratika“ naša. Nad mizo visi žličnik z žlicami. Vsak ima svojo žlico, zaznamovana z zarezo, da se ne motijo. Poleg hiše je kamra, notri stojé zeleni posteljniki in škrinje za obleko in platno. Imajo tudi še drugih shramb za volno, maslo, jajca, sadje in drugo temu tako.

(Konec prihodnjič.)

Iz državnega zbora.

Prvi dan budgetne razprave.

(Dalje.)

O sklepu Raičevega govora, v katerem pretí, da bi se moglo pripetiti, „da bi slovensko ljudstvo moglo odreči davke in rekrute“, pa moramo izreči, da se ne le nikakor ne strinjamo z njim, temveč da tak izrek z vso odločnostjo odbijamo, prepričani, da si bo naše cesarju in državi zvesto slovensko ljudstvo svoje pravice iskalo in branilo z mirom samo s postavnimi sredstvi. — Obžalujemo tedaj, da se je gosp. Raič zmotil — k taki trditvi.

Ker je govornik zahteve, sklep svojega govora čital, zavrnil ga je predsednik, čemur smo se toliko bolj čudili, ker sicer nekateri govorniki brez ugovora predsedništva čitajo cele govore.

Kot tretji govornik prišel je na vrsto česko-nemški poslanec dr. Hallwich, ki je na široko in dolgo razmotal iz novega vso česko-nemško pravdo.

Kaj je prav za prav jedro te pravde?

Tamošnji Nemci trdijo, da za-se zahtevajo prav take pravice, kakor Nemci v drugih deželah.

Čehi pa pravijo: Uže prav tako, toda kakor je učenikom, sodnikom in uradnikom nemškega rodu dolžnost, da morajo odločeni za uradovanje med Lahi znati laško, med Hrvati hrvaško, tako tudi zahtevamo, da morajo Nemci, ki hočejo biti uradniki med Čehi, znati česko. — To pa je trn za Nemce na Českem, ker si domišljujejo, da Nemec, ki tudi česko zna, ni prav za prav več Nemec.

Da bi se tedaj Nemcem na Českem ne bilo treba učiti češčine, zahtevajo Nemci, da naj se vsa Česka razdeli v nemško in pa v česko upravno ozemlje.

Korist in potrebo take razdelitve prizadeval si je v dolgem govoru dokazati tudi Hallwich. Koncem svojega osoljenega, dostikrat strupenega govora sklicaval se je Hallwich na izrek slovečega politika izrečen pred 250 leti, da „se svet z malo pametjo vlada“, tega izreka naravnost na vlado ni hotel obračati, rekel pa je: „S takim vporabljanjem nenahajajoče se resnobe, nenahajajoče se previdnosti in ozirnosti, s tako malenkostnimi, ubožno malenkostnimi sredstvi se še nobena država sveta ni vladala, kakor naša uboga Avstrija v dobi Taaffejevi.“ — Te besede kažejo, da si je Hallwich prizadeval, posnemaje Carnerija, zaslužiti si tudi njegovo maločastno slavo. Ploskanje sosednjih mu levičarskih kričačev sledilo je tem besedam; drugi pa so si mislili: sedaj moramo mi poiskati še ojestrejših besedi in še močnejega glasú, nazadnje bo morebiti vendar verjel kakšen človek da je taka uboga Avstrija.

Prav zanimiv je bil 4. govornik, to je, drugi govornik za budget: dr. pl. Bertolini, Lah z južnih Tirol, in predsednik laškega kluba „Trentino“. Naglasujoč, da je on s svojimi somišljenci v hudi zadregi, ako je treba označiti razmere k sedanji vladi, ker pod